

Rondetafelgesprek – Evaluatie Gedragscodes

24 september 2008 10.00-12.00 uur

1. Diversiteit: micro- of macroniveau

De afgelopen circa vijf jaar zijn diverse gedragscodes tot stand gekomen, of in ontwikkeling. Wat opvalt is dat deze gedragscodes een zeer divers gebied bestrijken, zowel geografisch en thematisch (heel Nederland, bijv. recreatie, landbouw, bosbeheer), of een specifieke handeling op een specifieke locatie betreffen (bijv. baggerwerkzaamheden in een polder, gemeentelijke gedragscode). Daarnaast wordt het begrip gedragscode toegepast op situaties die daar niet onder vallen (zoals bedoeld onder art. 25 FF-wet), maar meer bedoeld zijn als het geven van een goed voorbeeld waarbij natuur en een economische ontwikkeling elkaar 'tegenkomen' (bijv. in de Voordelta).

2. Gedragscodes: Van adequate bescherming naar vrijbrief?

Veel soorten buiten de gebieden met een beschermde natuurstatus verkeren in een ongunstige staat van instandhouding. De Flora- en faunawet heeft tot doel deze soorten te beschermen. De regels werden als te beperkend ervaren; de gedragscode werd in het leven geroepen. Woldendorp stelt ons inziens terecht dat *'als de gedragscodes ook daadwerkelijk worden uitgevoerd, de soorten-bescherming in de praktijk op een beduidend hoger niveau terechtkomt'*.¹ Uit de praktijk krijgt Vogelbescherming echter vele signalen dat de gedragscode wordt gezien als een vrijbrief. De doelstelling van de Flora- en faunawet staat daarmee op de helling.

3. Waar zijn gedragscodes wél voor bedoeld?

Met een gedragscode kan gedrag aan regels gebonden worden, als het ware een werkprotocol. Voor regelmatig terugkerende, volgens vaste patronen uitgevoerde werkzaamheden. Sommige effecten op de natuur kunnen worden voorspeld en concrete uitvoeringsafspraken kunnen worden vastgesteld. Vergelijk het met het reguleren van 'bestaand gebruik' in het kader van de Natuurbeschermingswet. *Wel* in een gedragscode; specifiek natuurbeheer, onderhoud van waterwegen en gebouwen.

4. Waar zijn gedragscodes niet voor bedoeld?

Een werkprotocol kan niet worden opgesteld voor het normeren van toekomstige, nog onbekende werkzaamheden en projecten. De werkzaamheden hebben nog geen vaste vormen aangenomen en concrete uitvoeringsregels kunnen hieraan niet worden verbonden. Vergelijk het met het vooraf proberen te normeren van nieuwe 'plannen en projecten' in het kader van de Natuurbeschermingswet. *Niet* in een gedragscode: bouw van snelwegen en woonwijken.

5. Naleving/handhaving

Controle op naleving en handhaving blijken zeer problematisch. Vogelbescherming Nederland maakt zich hierover grote zorgen. Om dubbeling te voorkomen met de bijdrage van mevrouw Tubbing, voormalig officier van justitie, laten wij het hierbij.

¹ H.E.Woldendorp, Teksten en toelichting natuurbeschermingsregelgeving, editie 2006/07.

6. Hoe nu verder met gedragscodes?

Uit de Evaluatie van de Natuurwetgeving blijkt dat de Minister van LNV niets wil veranderen aan het instrument gedragscodes. Wij vinden het echter onverantwoord om gezien de huidige reikwijdte en tekortkomingen in de naleving van gedragscodes, verder te experimenteren met dit instrument. Vogelbescherming verzoekt de Kamer er bij de minister op aan te dringen gedragscodes te beperken tot het reguleren van regelmatig op dezelfde wijze terugkerende werkzaamheden, en nieuwe ingrepen niet langer onder deze vrijstelling te laten vallen.